

Partiler, kadın sorunlarına nasıl bir çözüm öneriyor?

Ulusal seçimler yaklaşırken partiler programlarını yenileyip, seçim kampanyası süresince partilerinin gündemine aldıkları ana konular hakkında düşüncelerini açıklamaya başladılar. Her parti kadınlara bakiş açısını, kadınların sorunlarına nasıl çözüm getireceklerini parti programlarında yayınladı. Yeşiller, İsviçre'nin 20. yüzyılda kadın

esitliği, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi konusunda bazı adımlar atmasına rağmen, kadınların hala, iş, eğitim, politik alanda eşitsizliğe maruz kaldığını belirtmekte. Politik alanda, özellikle senatoda erkeklerin egemen olduğunu, kadınların politik alanda gerektiği gibi temsil edilemediğini vurgulayarak, kontenjan uygulamasına gidilmesini öngörüyor. Ancak bu yöntemle kadınların, parlamentoda, senatoda temsil edilebileceğini söylüyor. Anayasanın 8. maddesine göre yasaların, kadın ve erkeklerin eşitliğini gerçekleştirecek uygulamaları sağlamasının belirtildiği, fakat bunun yeterli olmadığı, toplumda kadına bakiş açısının değişmesi gerektiği belirtilerek, toplumun bu konuda eğitilmesine dikkat çekiliyor ve yeşillerin diğer konulardaki düşüncelerine şu şekilde yer veriliyor: "Kadınlar ev işi için yaklaşık 136 saat harcarken, erkekler kadınların ayırdığı zamanın %45'ini ev işine ayırıyor. Kadınlar hem iş yerinde hem de evde çalışıyor. Her kadın yılda 160 saat erkeklerden daha fazla çalışıyor. Kadınlar hala erkeklerden daha az ücret alıyor, iş yerindeki pozisyonuna göre, meslek sahibi olanlar %15, üniversite ve

yüksek okul bitirenler %24 daha az aylık alıyor. Annelik durumunun bu ayrıma neden olduğu söyleniyor. Bu değerlendirmede çocuklu ailelerin sayısını azaltıyor. İsviçre'de yaşayan kadın ve erkeklerin sadece %60'ü'nün çocuğu var. Kadınlar işsizlikten daha çok etkileniyor, çocuklu aileler ve yalnız yaşayan anneler, yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıyalar. 2000 yılında zorunlu öğrenim dönemini bitiren genç kızların %86'sı, genç erkeklerin %91'i öğrenimlerine devam ediyorlar. Eğitim alanında, kadınlar ve erkekler arasında uçurum azalıp, olumlu bir gelişme kaydedilmesine rağmen, yoksul okul ve üniversitelerde öğrenim gören kadınların sayısı az" deniyor ve sorunları çözmek için önerilerde bulunuyor.

Yeşiller'in çözüm önerileri

"Biz yeşiller olarak, kadınların parlamentoda, senatoda daha etkili yer almasını bu nedenle kontenjan uygulamasına geçilmesini, kadınların ev işi için harcadığı zamanın, bu alandaki tecrübesinin iş baş vurularında, iş derencesinin belirlenmesinde, sosyal sigorta ödemelerinde dikkate alınmasını, kadın ve erkeğe insani bir yaşam sürdürecektir aydın verilmemesi, iş saatlerinin çocuk sahibi kadınların durumunun da dikkate alınarak düzenlenmesini, kadınların iş ve eğitim alanında daha fazla yer almasını teşvik etmek için, çocuk bakım yerleri, ve günlük okulların açılmasını, eşit değerdeki işe eşit ücret ödenmesini, göçmen kadınlara eşlerinden bağımsız oturma ve yerleşme müsadesi verilmesini, kadınlara özgü nedenlerden dolayı, -zorla evlilik, sünnet vb. -ülkesini terk eden göçmen kadınların sığınma isteğinin kabul edilmesini, aile içi şiddet ortadan kaldırma için çalışmaların yürütül

mesini, kadınların yoksul bir yaşam sürdürmemesi için önlemlerin alınmasını, kadınların 62 yaşında emekli olmasını talep ediyoruz". Bu taleplerini yerine getirilmesi için "bu güne kadar olduğu gibi, bundan sonrada çalışmalarını yürüteceklerini belirten yeşiller, kadınları partilerine oy vermeye çağırıyor.

SP'nin kadın politikası

14 Haziran kadın grevinin yıl dönümü vesilesiyle 14 Haziran 2007'de bir araya gelen SP'nin kadınlar, kadın zirvesinde SP'nin kadın politikasını ortaya koyan bildirgeyi yayınladılar. Bu bildirmede, toplumsal adaletin her alanda önemli olduğu vurgulanarak, SP'nin parlamentoya ilk kadın gönderen parti olduğu belirtiliyor. Kadınların parlamentoda %16'lık bir oranda temsilinin, İsviçre'nin dünya genelinde 13. sıraya oturduğunu, kadınların parlamentoda temsiliyi kolaylaştırmak için kontenjan uygulamasının gerektiği söylenerek, "dil, bölge ve partiler ile ilgili konuların uygulaması var, fakat neden kadınlarla ilgili yok" diye

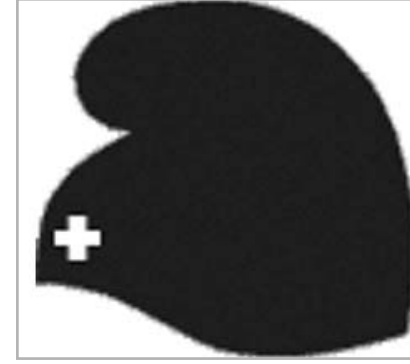

soruluyor ve kadınlara politikaya girme için çağrı yapılıyor. Toplumda yer alan, patriarkal (ataerki) düşüncenin değişmesi için, kadınların, menajerlik dahil en yüksek kadmede yer alması, erkeklerin ev işi ve çocuk bakımı görevini de üstlenmesi, İsviçre genelinde kreş ve günlük okul sayısının artırılması, 50.000 kreşin açılması, bu vesileyle kadınların eğitim ve iş imkanından yararlanmasının kolaylaştırılması, erkeklerle de

yarım gün çalışma süresinin verilmesi, böylelikle çocuk sahibi kadınların çalışmasının teşvik edilmesi, kadına ve çocuğa şiddet uygulayanlara karşı anlayış gösterilmemesi talep ediyor.

Pda, eşitlik talep ediyor

İsviçre İşçi Partisi (Partei der Arbeit der Schweiz, pda) yayınladığı seçim plator-

munda, kapitalizmin kadın ve erkeklerle eşitlik sağlayamayacağını, pda'nın kapitalizme karşı sosyalizm için mücadele ettiğini, kapitalizmin kadın ve erkekleri kendi sisteminin işleme için, kendi işine yarayacak şekilde çalıştırdığını, onun yavaş yavaş, kar ve paranın her zaman önde olduğunu belirtiyor. Özellikle göçmenlerin ve kağıtızların ucuşu iş gücü olarak görüldüğü, İsviçre'de bir yanda yoksulluğun arttığı, diğer yanda 300 kişi ve ailenin 450 milyar frank sahibi olduğu belirtilerek, kadın ve erkekler arasında eşitliğin sağlanması, asgari ücret uygulamasına geçilmesi, İsviçre'de yaşayan herkese eşit hak verilmesi, ücretsiz eğitim uygulamasına geçilmesi ve özelleştirilmenin durdurulması talep ediliyor, emekçiler; kadınların, erkeklerin, gençlerin ve göçmenlerin hakkını savunun pda'ya oy verilmeye çağırılıyor.

EMİNE SARIASLAN

Sosyal danışman /Sosyal Pedagog

Kadın Köşesi

Kazanmak için dayanışmaya!

İsviçre genelinde ilk toplu iş sözleşmesi, 1938 yılında imzalandığında, işçi ve emekçiler cephesinde büyük bir coşku yaratmıştı. Çünkü emekçi haklarında önemli kazanımlar elde edilmiş ve ilerleyen süreçte bu kazanımlara yenileri eklenmişti. Haftalık işgününün 50 - 55 saat olması, gece ve Pazar günü çalışması için, ek ödeme yapılması kararları 1938'de yapılan toplu iş sözleşmesi ile gerçekleştirildi. Elde edilen bu haklara, sürekli olarak yenileri eklenerek, işçi ve emekçilerin iş ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için adımlar atıldı. 1944 yılında tatil hakkı, 1960 yılında 5 günlük çalışma süresi, 1977'de her çalışana 13 üncü aylığın ödenmesi ve 1978'de dört haftalık tatil süresinin belirlenmesi kazanılan haklar arasında yer alıyor. Atılan bu önemli adımlar, işçilerin mücadelesi sonucu elde edilmiş, yapılan her toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde işveren, hakları kısıtlamaya, talepleri geriye çekmeye çalışmıştır. Örneğin, 1944'de inşaat işçilerinin tatil talebi, işveren tarafından, "kişin zaten fazla iş olmuyor, bu nedenle onlarda tatillerini kişin yapınlar" gerekçesiyle reddedilmek istenmiş, fakat işçilerin taleplerinde ısrarlı davranması sonucu, toplu sözleşmesinde yer almış. Son dönemde inşaat sektöründe 2006 yılında kazanılan en önemli hak, işçilerin 60 yaşında emekli olması oldu.

Yıllardır mücadele edilerek kazanılan bu haklar, inşaat alanında bir çırpıda yok edilme isteniyor. Patronlar, 23 Mayıs'ta yaptıkları toplantıda, 14 oya karşı 79 oyla toplu iş sözleşmesini tek taraflı feshettiler. 30 Eylül 2007'den itibaren toplu iş sözleşmesinin yürürlükten kaldırılmasıyla birlikte, her patron, işçileri istediği ücret karşılığında, istediği şartlarda çalıştırma yetkisine sahip olacak. İsviçre'de asgari ücret uygulaması olmadığı için, patron bir işçiyi isterse saat ücreti 10 -15 franka çalıştırabilecek. İşçiler, taşeron firmalar aracılığı ile geçici anlaşma karşılığında çalıştırılacağı için, sürekli olarak, işten atılma korkusu ile karşı karşıya kalacak, hasta işçilere hemen çıkış verilebilecek, Almanya, Polonya vb ülkelerden gelen işçiler, yerli işçilerle karşı kullanılarak, işçiler arası düşmanlık, ırkçılık körüklenecik. Şu an inşaat işçi ve emekçilerine yapılan bu saldırı, yaygınlaşarak diğer alanları kapsayacak. Arena programında, işveren temsilcileri, sendikaların taleplerini ve emekçilerin haklarını savunun sendikayı gereksiz ilan ederek saldırıya geçtiler. Geçen sene, Reconvolier işçileri sokağa atıldı, bu sene inşaat sektöründe toplu iş sözleşmesi feshediliyor. Patronlar başarılı çıktıkları her saldırıdan sonra, daha da azgınlaşarak diğer bir alana yöneliyorlar.

Bu saldırılara karşı sessiz kalmayan inşaat işçileri ve onları temsil eden unia sendikası, haklarını alana kadar mücadele edeceklerini ilan ettiler. 2008 yılını mücadele yılı olarak nitelendiren sendikacılar, 22 Eylül günü Zürich'te yapacakları eylemle, toplu iş sözleşmesinin tek taraflı feshini protesto edecekler. Bu eyleme rağmen işverenler geri adım atmaz ise, inşaat işçileri greve gidecekler. Değerli okuyucular, inşaat işçilerinin mücadelesi, bütün emek cephesinin mücadelesi olmalı. Bu saldırıları geri püskürtmek, inşaat işçilerinin mücadelesine destek sunmak, emekçilerin haklarını savunun Unia sendikasının yanında olmak için, 22 Eylül'de Zürich'te buluşalım. **Cumartesi 22 Eylül, Zürich, 13.30, toplanma yeri Limmat-Quai, Miting Helvetiaplatz.**

Türkiye'de kadın süt içemiyor

Kadınlarda menopozla birlikte yaygın görülen kemik erimesine karşı sütün faydasını bilmeyen yoktur. Ancak Türkiye'de ise süt ve süt ürünleri tüketimi az denebilecek düzeyde. Her 6 kadından birinde osteoporoz kırığı görülüyor. Sessiz ilerleyen osteoporoz tedavisi maliyeti de çok yük-

sek. Sağlık Bakanlığı tarafından "Kemik erimesinden korunmak için, sağlık için, sağlıklı süt için" kampanyası başlatıldı. Uzmanlar süt ve süt ürünlerinin doğumdan itibaren her dönemde düzenli olarak tüketilmesinin önemine dikkat çekiyor. Osteoporozun önlenmesinde süt tüketimi kadar, güneş ışığından yararlanma ve fiziksel aktivitenin de yer aldığını dile getiriliyor.

Diyet yaparken nelere dikkat etmeli!

Diyet yaparken, sık sık, azar azar beslenmek metabolizmayı hızlandırdığı gibi, yavaş yemeyi de sağlar. Aç kalmak ve öğün atlamak, bir sonraki öğünde hem hızlı hem de fazla yemek yenilmesine neden olur. Kilo fazlası olanlar genelde öğün atlayarak, hiçbir şey yemeyerek sonuç almaya çalışır. Böyle bir davranış, vücudu açlıktan ölme paniğine sürükler ve "kıtık" moduna geçen metabolizma yavaşlar, yağ yakmak yerine tüketilen her besini yağ şeklinde depolama yoluna gider. Bu nedenle başta kahvaltılık olmak üzere asla öğün atlanmaması ve 2.5 - 3 saatlik aralıklarla beslenilmesi gerekir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2000 yılı sağlık raporunda şımanlık, "vücutta fazla miktarda yağ birikmesi sonucu ortaya çıkan ve mutlaka tedavi edilmesi gereken bir sağlık sorunu" olarak tanımlanıyor. Aşırı besin alımı, yetersiz fiziksel aktivite, kalıtım, nöroendokrin etmenler, psikolojik sorunlar, cinsiyet, eğitim düzeyi, evlilik, doğum sayısı, sigarayı bırakma, alkol kullanımı gibi faktörlere bağlı

olarak gelişen şımanlık tek başına olduğu gibi komplikasyonları ile de yaşam süresini kısaltan ve yaşam kalitesini düşüren ciddi bir hastalık. Komplikasyonları arasında ilk akla gelenler: Kalp-damar hastalıkları, hipertansiyon, şeker hastalığı, bazı kanser türleri, solunum rahatsızlıkları, karaciğer yağlanması, safra kesesi hastalıkları, eklem hastalıkları, adet düzensizlikleri, kısırlık... şeklinde sıralanabilir. Çağımızın bu önemli sağlık sorununu çözmek için ne yapmalıyız? Her gün gazete, dergi, televizyon, internet gibi kitle iletişim araçlarında onlarca "şok diyetler" ile karşılaşırız. Genel ilkelere benzer olmakla birlikte diyet mutlaka "kişiyi özel" olarak hazırlanmalı. Çünkü herkesin metabolizması farklılıklar gösterir, tıpkı parmak izi gibi. Öte yandan kilo fazlası olanlar genelde aç kalarak, öğün atlayarak, hiçbir şey yemeyerek sonuç almaya çalışır. Böylece bir davranış, vücudu açlıktan ölme paniğine sürükler ve "kıtık" moduna geçen metabolizma yavaşlar, yağ yakmak yerine tüketilen her besini yağ şeklinde depolama yoluna gider. Buna karşılık sık sık, azar azar beslenmek metabolizmayı hızlandırdığı gibi, yavaş yemeyi de sağlar. Aç kalmak ve öğün atlamak, bir sonraki öğünde hem hızlı hem de fazla yemek yenilmesine neden olur.

O nedenle başta kahvaltılık olmak üzere asla öğün atlanmaması, 2.5 - 3 saatlik aralıklarla beslenilmelidir. Katı margarin, tereyağı, kaymak, krema, mayonez, cipsler, soslar, kuruyemişler gibi enerji değeri yüksek, öte yandan hiçbir besleyici değeri olmayan yağlı yiyeceklerden, kızartma ve kavurma işlemlerinden olabildiğince kaçınmakta yarar var. Şeker ve şeker içeren besinler (bal, reçel, pekmez,

hazır meyve suları, gazlı içecekler, tatlılar vs) kana tamamen ve hızlı karışırlar. Pankreasın salgıladığı insülin hormonu ile kan şekeri düşer ve tekrar tatlı yeme isteği doğar. Dolayısıyla şeker ve şeker içeren besinler kan şekerinde ani dalgalanmalara yol açarlar. Halbuki şeker tadından vazgeçemeyenler için üretilen, şeker yerine kullanılabilen, aynı tadı verebilen, sağlık açısından sakıncası bulunmayan, düşük kalorili veya kalori içermeyen yapay tatlandırıcılar ile kan şekerindeki dalgalanmaları ve tatlı isteğini ortadan kaldırmak mümkün olabilir. Suyun; alınan besinlerin sindiriminden, metabolik atıkların dışarı atılmasına kadar her aşamada çok önemli görevleri bulunur. Bu nedenle günlük sıvı tüketimi artırılmak gerekir. Katsız, en iyi çözücü su olduğundan 8-10 bardak su içilmesi tavsiye edilir. Diyet yaparken çay, kahve, bitki ve meyve çaylarını şekerli suya da en azından yapay tatlandırıcılar ile gazlı içeceklerin de light olanlarını tercih edin. Ayrıca posalı yani lifli besinlerin tüketimi artırın. Posalı besinler kan şekerini, kan basıncını (tansiyonu) ve kan kolesterolünü istenilen seviyede tutmaya yardımcı olur. Midede, su ile birlikte hacimlerinin 20 katı kadar şişerler; tokluk, doygunluk hissi sağlarlar. Ayrıca dışkılama sayısını ve sıklığını

arttırırlar. Kabızlık şikayeti varsa ortadan kalkar, böylelikle kilo vermeye de yardımcı olurlar. Kalın bağırsak kanserinden koruyucu etkileri de mevcuttur. Bu yüzden haftada 2-3 kere kurubaklagil yemeği yenilmesi önerilir. Buğday ekmeği yerine kepek, çavdar, yulaf ekmeğini; pirinç yerine de bulguru tercih etmeniz önerilir. Hatta pirinç, makarna, erişte ve unun da kepekli olanlarını kullanmak daha sağlıklı olur. Sebze ve meyveler de posa içerir. Ancak posaları kabuk ve kabuğu yakın yerlerde bulduğunuz için, soyulmadan yenilebilenleri iyi bir şekilde yıkadıktan sonra kabukları ile tüketmek her zaman için daha yararlı olur. Diyetle ilave olarak mutlaka spor da yapılması gerekir. Dünya Sağlık Örgütü en çok tempolu yürüyüşü öneriyor. Bunun dışında; çok hafif tempoda koşma, bisiklete binme, yüzme, tenis, aerobik ve jimnastik tarzı kalbi çalıştıran sporlar yapılması da uygun görülüyor. Sporla asla ödev olarak görmeyin. Unutmayın amaç; metabolizma hızını düşürmemek, kilo vermek bir noktada ağırlığın sabit kalmasını önlemek, verilen kiloların kalıcı olmasını sağlamak ve en önemlisi sağlıklı yaşama adım atmaktır. Sonuçta "1 saat" dediğimiz günün sadece % 4'üdür. (Bu bilgi internet sayfasından derlendi).

Haksız Yere İşten Çıkarılma

Aşağıdaki durumlarda haksız yere işten çıkarılmış olursunuz:

- 1.Şahsınızla ilgili bir sebepten dolayı işten çıkarılma: Yaş, cinsiyet, ırk, din, siyasal partilere üyeli.
- 2.Anayasanın size sağladığı haklardan faydalandığınız için işten çıkarılma: Sendika ya da siyasi parti üyeliği, seçme ve seçilme hakkı, dini vebiceleri yerine getirme hakkı, gösteri hakkı.

DİZİ YAZI: "İşyerinde haklarınızı biliyor musunuz?" (10)

- 3.Eğer iş ilişkisinden doğan haklarınızı kullandığınızdan dolayı işten çıkarılıyorsa; örneğin, izin hakkınızı kullanıyorsunuz ve bu sebepten dolayı işten çıkarılıyorsunuz
- 4.Sendika üyeliği veya çalışma saatleri dışında sendikal faaliyetlere katılmak veya katılmamaktan dolayı işten çıkarılıyorsunuz.
- 5.İş yerinde işçi temsilciliği yaparken önemli bir sebep olmaksızın işten çıkarılıyor sanız.

Haksız Yere İşten Çıkarılmalarda Tazminat Hakkı

Eğer haksız yere çıkışınızın verildiğinden eminseniz, çıkış bildirim süresi bitmeden işten çıkarılmanıza yazılı bir şekilde itiraz etmeniz gerekir. Bu şekilde size çıkış verilmemesi engelleyemezsiniz; ama en azından işten çıkarılmanız haksız yere yapıldığından tazminat alma hakkına sahip olursunuz. Tazminat alabilmek için iş ilişkinizin bittiği günden itibaren 180 günlük süre içerisinde iş mahkemesinde işverenimize karşı dava açmanız gerekmektedir.

Çıkış Süresi Dikkate Almadan Önemli Sebeplerden Dolayı İş

İlişkinizi bitirme

Yukarıda belirttiğimiz çıkış sürelerinin geçmesini beklemeksizin taraflar önemli sebeplerden dolayı işten çıkış verebilir. İşverenin işçisini çıkış bildirim süresini gözetmeksizin derhal işten çıkarması işçi için kötü bir durumdur, çünkü başka bir iş aramaya fırsatı olmadan derhal işten çıkmak zorundadır, ve işten çıkışı andan itibaren ücret alamayacaktır. Yine aynı şekilde işçi de anında işten çıkarsa bu işveren içinde zor bir durumdur ve işveren işyeri yapılmadığından kötü duruma düşer. Bu yüzden yasa çıkış bildirim süresini dikkate almadan derhal çıkış vermeye sadece çok önemli sebepler olduğunda izin vermektedir. Yasaya göre bazı durumlarda artık iş ilişkinizin sürdürülmesi ahlak ve iyi niyet kurallarına uygun değilse o zaman önemli bir sebep vardır. Eğer taraflardan biri isterse çıkış sebebi yazılı şekilde açıklanmalı ve dava durumunda çıkış veren taraftan ispatlanması gerekmektedir. Eğer gerçekten önemli bir sebep varsa çıkış her zaman verilebilir hatta hastalık ve kaza gibi durumlarda uygulamaya geçen yasal koruma zamanlarında bile derhal çıkış verilebilir. Ama işçinin hastalıktan dolayı işe gelmemesi ya da çok iyi çalışmaması hiçbir zaman için bildirim süresini gözetmeksizin işten çıkarmaya sebep değildir.

İşverenin Çıkış Süresini Dikkate Almadan Çıkış Vermesini Haklı Çıkaran Önemli Nedenler Sunlardır:

- İşçinin bir suç işlemesi: Örneğin, hırsızlık yapması, dolandırıcılık yapması, iş yerini dolandırması, iş yerinde hırsızlık yapması.
  - İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine sürekli hatırlatıldığı halde yapmaması, sürekli işe geç gelmesi ya da sürekli işe gelmemesi.
  - İş sözleşmesi yapıldığı sırada işe alınmak için gerekli vasıflar veya şartlar kendisinde bulunmadığı halde, bunların kendisinde bulunduğu ileri sürerek işçinin işvereni yanıltması.
  - İşçinin işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunması, işvereni rakabete bulunması, rüşvet alması.
  - İşçinin iş arkadaşlarını tehdit etmesi.
- İşçi yukarıda sayılan veya bunlara benzeyen nedenlerden dolayı işten çıkarılmışsa, işveren tarafından haklı nedenlerden dolayı işten çıkarma söz konusudur. Ama işçi haksız yere işten çıkarılmışsa tazminat alabilme hakkı doğmaktadır.

Tavsiye: İşten çıkış süresi göze alınmadan haksız yere derhal işe gelmemesi söylenirse hemen idadi taahhütü (Eingeschriebene Brief) bir mektupla işten çıkarılmanıza itiraz ediniz ve bu mektupla tazminat talebinde bulununuz.

İşçinin bildirim süresini dikkate almadan çıkış vermesini haklı çıkaran mahkemeler tarafından belirlenmiş önemli nedenler sunlardır:

- İşverenin işçisini vergi kaçakçılığına zorlaması.
  - İşverenin işçisinin ücretini ödeyemeyecek durumda olması. Ama bir seferliğine ücretin geç ödenmesi önemli sebep olarak görülmez. İşçi ücret ödememe durumlarında hemen işten çıkmak istiyorsa ilk önce işvereni uyarması ve sözleşmeyi bitireceğini bildirmesi gerekir.
  - İşverenin işçinin onur ve haysiyetini zedeleyecek hallerde bulunması.
- İşçi önemli sebepler olmaksızın iş ilişkinizi derhal bitirmişse gene aynı şekilde o da işverene tazminat ödemek zorundadır.